

Mikus Anikó A CSINÁLTATOTT GYEREK

 ligetmuhely.com/mikus-aniko-a-csinaltatott-gyerek/

Amikor Simi bácsi kilencvenéves korában meghalt, Betti néni azt mondta a hűgának:

– Készüljete! Az uram nemcsak gyereket csináltatott nekem, hanem koporsót is.

A testvérek összenéztek. Nyilván a fájdalom vette el nényük józan eszt.

– Bettike, miért csináltatott volna neked koporsót? Élete végéig a tenyerén hordott, óvott még a széltől is! És milyen gyereket csináltatott neked?

– Hát épp ez az! Megfulladtam ettől a szeretettől! Minden áldott reggel azzal keltünk: szeretsz, Bettike? Minden áldott este azzal feküdtünk: szeress, Bettike! Azt' mégse tudott nekem gyereket csinálni! Na!

Senki nem kérdezte, hogy jött össze Palika, aki négyéves korában, tüdőgyulladásban meghalt.

két nagy zsák

Betti néni összecsomagolta matlaszé-pongyoláit, amit Simi bácsitól kapott az elmúlt évtizedek során, a méretre varrottakat és a készen vásároltakat. Két nagy zsákot megtöltöttek. Taxit hívott, levitette a zsákokat a ház elé. Amikor a sofőr be akarta pakolni a csomagtartóba, leintette:

– Hagyja csak itt a járdán, fiatalember! Holnaptól az egész utca matlaszéban virít, úgyis a sárga irigység ette őket!

Beült az anyósülésre, ismerős ékszerész címét adta meg. Ott letett az üvegpultra két zacskó aranyat, gyűrűt, láncot, fülbevalót, karkötőt. Némi hezitálás után az ujján lévő karikagyűrűt is hozzácsapta.

– Józsikám, látod, az uram nem szarral gurigázott életében! Most a két legnagyobb karkötő árát kérem, a többit add el, majd elosztom a hűgaim gyerekei közt.

Simi jó módú zsidócsalád egyetlen gyereke volt. A deportálás elől sikerült vidékre menekíteni: apja kisebb vagyont fizetett egy halott keresztény fiú irataiért, akinek valaha izomsorvadása volt, és felcsatolható járógépet hordott. A papírok mellé ajándékba kapta a merevítőket, azokkal vitték Bátaszékre, svábok lakta településre. Addig igencsak szűkölködő magyar parasztcsaládhoz került, Faragó István néven. A faluban elhíresztelték, hogy a rokonfiú Pestről jött gyógyulni, agyhártyagyulladás után erősödni.

Simi mindennap végigjárta a falut, gépbe fogott lábát ide-oda dobálta, nagyokat köszönt a kerítésen át, és egyre többet beszélgetett a falubeliekkel, főként Molnárékkal, ahol négy lánytestvért neveltek a szülők. A lányok nevettek Simon esetlen bókjain, robotszerű járásán. A legidősebb, Molnár Erzsébet, becenevén Bettike azonban a szívébe zárta. A duci, himlőhelyes arcú, visszahúzódó lány mindenki előtt titkolta, hogy olyan szerelmes Faragó Istvánba, mint a csacsi. Még Simi sem vette észre. Bettike türelmes hallgató volt, így hónapok múlva elárulta, hogy ő bizony nem az, akinek hiszik. A lány megkukult a vallomástól, szíve dörömbölt a félelemtől. Fülében végtelenítve hallotta antiszemita szomszédjuk szavait: *Kikeresztelkedett zsidónak, felmentett rablónak, kikúrált lónak egy az ára...*

óbégasson, aki vízfejű

A háború után Simi visszatért Pestre. Lakásukban bombakárosult családok laktak hármás társbérletben. A küszöböt se léphette át. Nem baj, gondolta, elalszom bárhol, csak a családomat megtaláljam! Van két kezem, két merevítőből szabadult lábam, magamhoz való eszem, óbégasson, aki vízfejű! Felfejtette kabátját, előszedte a gondosan belevarrt ékszereket, s mindenféle kupcihér alakokkal üzletelgetett. Reggeltől estig járta az utcákat, adott és vett, csereberélt, nem bánta, hogy lehandlézsidózták, amikor a házak udvarában elkiabálta magát: – Óóóóószeres, mindent veszek, mindent eladok!

Keményen dolgozott, és kereste a családját. Két év alatt a handlézsidóból vegyes kiskereskedővé lett. Megtudta, hogy szüleit a gettóból Auschwitz-Birkenauba vitték, nagyszüleit, nagynénjeit, nagybátyjait, unokatestvéreit mind megölték.

Ha írmagot csináltak belőlem, az is maradok! Én ugyan ennek az országnak, erre a világra szarok utódot nemzeni! Talált orvost, aki sterilizálta. Gondolt a kivándorlásra is, esze vitte volna minél messzebbre, de addig halogatta, míg itt ragadt.

Örömet csak a munkájában talált. Szatócsboltja mellett régiségekkel, múkincsekkel is foglalkozott. Ha nem volt túl fáradt, kiüresedett lélekkel járta az éjszakát, néha részegre itta magát, olyankor a könnyei is megeredtek. Valamelyik átvitt éjszaka után bérelt lakásába költöztetett egy sarkonállót.

– Holnaptól csak velem fekszel. Színházba, moziba, vacsorázni viszlek. Tisztességesen öltöztetlek, amit napközben megfőzöl, este velem megeszed. Üzleti tárgyalásaimra elkísérsz, mosolyogsz. Meglátod, velem jól jársz.

De Simit ez sem nyugtatta meg. Részegen egy kapualjban vernyákoló kismacskát tett zsebre, hazavitte, becézgette. Még egy lappancsot is beszerezelt a bejárati ajtóra, nevettek is rajta a házbeli népek. A cicát napról napra jobban szerette, kihílt lelkét ez a kis szőrgombóc melegítette fel.

Pár hét elteltével kirakta a nőt a lakásából, búcsúzóul bőkezűen felruházta.

Egy péntek este ölébe vette a macskáját:

– Mici, holnap reggel elutazom Bátaszékre, meglátogatom a Molnár családot, talán még a kezét is megkérem valamelyik lánynak. Vasárnap este jövök, addig vigyázz a házra!

Bátaszéken első útja a családhoz vezetett, akik Faragó Istvánként befogadták. Hellyel kínálták, etették-itatták, de csak feszengett mindenki. Leginkább a háziak, meglehet, égette zsebüket a fiatalemberért kapott pénz. Simi nem is időzött sokáig, mindenkit megölelt, és elsétált a Molnár család portájához. Lett is nagy ováció, amikor átkiabált a kerítésen. A szülők magukhoz ölelték a fiút, három fiatalabb lányuk idétlenül vihogott, rohangált a vendég körül. Bettinek még a szívverése is elállt, sötétkék szeme ragyogott, ragyás arcán szűnni nem akaró mosoly fénylett.

– Istenem, ebben a mosolyban akarok életem végéig lubickolni – gondolta Simon, miközben asztalhoz tessékeltek.

– Molnár uram, egy vallomással tartozom. Nem Faragó István a nevem, hanem Wolf Simon. Most rögtön felállok az asztaltól és elmegyek, ha úgy gondolják, hazug embernek nincs keresnivalója maguknál.

– Tudtuk mi azt jól, fiam, hogy ki vagy – felelte Molnár gazda. – Csak a süketnek és a vaknak nem tűnt fel, hogy a szegény Bedőéknek hirtelen rokona és pénze lett. Néhányan heccelték is egymást az ivóban: szedjük le a gépet a fiú lábáról, gyűjtsunk alá neki, aztán meglátjuk, tud-e szaladni? Mi megfeleltünk a hőzöngőknek, nem is esett bántódásod, ugye!

Betti Simon háta mögé állt, két kezét rátette a fiú vállára.

– Én nem mondtam ám el még apuséknak sem!

Simi megcsókolta a lány kezét, másnap pedig tisztelettel feleségül kérte.

tenyerén hordja

Csendes esküvőt tartottak, Simon úgy okoskodott, nem szól Bettinek a sterilizálásról, elég lesz neki, ha a tenyerén hordja, kedvét lesi mindenben. Betti az első években ragyogott, fürdött Simi gondoskodó szeretetében. Csinosította az időközben megvásárolt lakásukat, ismerkedett a várossal, firgett-forgott a tükör előtt szebbnél szebb ruháiban. Egyedül a macska miatt vitatkoztak, mert Betti – vidéki lány lévén – úgy tartotta, kutyának, macskának kint a helye. Végül szülei befogadták portájukra Micit, Simi nehéz szívvel vált meg tőle.

Simi mindent csináltatott. Bútort, ruhát, cipőt, ékszert. – A csináltatott szép! Szépről szépet szólnak! – mondogatta. Betti pongyolában reggelizett az urával és pongyolában várta este.

– Csak pihengess, kedvesem, szépítgesd a fészkünet, várj rám meleg vacsorával. Még a csillagokat is lehozom neked, csak szeress!

Teltek az évek, Betti, hogy elüsse valamivel az idejét, rákapott a bridzsre. Simon örült, hogy felesége sokat játszik, úgy tán kevésbé vágyódik gyermek után. Közben Betti húgai is férjhez mentek, egészséges, szép gyerekeket hoztak világra. A testvérek minden családi összejövetelen élcelődtek Simi férfiasságán.

– Csak a derekad merevedik, sógor?

Simi látta asszonyán a kétségbeesett vágyódást, ahogy öleli testvérei gyerekeit. Nehéz döntésre jutott.

Házuk földszintjén – utcára néző szép kirakattal – órásnő dolgozott, akiről az a hír járta, hogy még a legyet is röptében. Betért hozzá egy üveg jóféle borral, most először beszélt valakinek arról, hogy nemzőképtelenné mívttette magát.

– Szeretném a feleségemet boldognak látni. Csinálj neki gyereket, megfizetem!

Az órásnak még a szája is tátva maradt döbbenetében: pont egy férj kéri, hogy fektesse meg a feleségét?!

– Mi vagyok én, tenyészbika?

– Legyél az, és nem leszek hálátlan!

Sokáig beszélgettek, borozgattak. Szó esett egy kis horgászstégről a Dunán, csöpp faházikóval, aminek tulajdonjoga gazdát cserélhet sikeres akció esetén...

Betti elment meddőségvizsgálatra, mindent rendben találtak nála. Orvosa ajánlotta, vizsgálta meg magát a férje is. Egyik este, vacsora közben, csak úgy mellesleg megemlítette az urának, megnézethetné magát ő is egy szakorvossal.

– Szívem, velem minden rendben van! Meglásd, jön az a gyerek, amikor jönni akar!

A hitvesi ágyban Simi éppoly szeretettel ölelte feleségét, mint az első időkben, de Betti egyre többször hivatkozott fejfájásra, gyengeségre, menzeszre. Simi bánatos szívvel, nyitott szemmel feküdt éjszakákon át, és várt.

az órás bókjai

Szilágyi, az órás fél szemét az utcafronton tartotta. Eleinte csak köszönt Bettinek, szélesen mosolygott a kitárt ajtónak támaszkodva. Később dicsérte eleganciáját, csináltatott cipőit, frizuráját. Betti zavartan nevetett az órás bókjain, tudta ő is, hogy nagy szoknyavadász a férfi. Különben sem szokott udvarláshoz, csúnyasága miatt egyetlen hódolója sem akadt lánykorában. Simon volt az első férfi az életében. És hát tisztességes férjes asszony – Szilágyi Bandinak nagy körültekintésre volt szüksége a becserkészéséhez. Egy alkalommal zuhogó esőben szaladt haza a bridzspartiról.

– Ugorjon be egy forró teára hozzám, Bettike! Megrendelő, vevő egy szál sincs ebben a cudar időben, és ahogy mondani szokták, ökör iszik magában!

Betti köszönettel elfogadta az invitálást, két kezében jólesően szorongatta a forró teáscsészét. Semmiségekről beszélgettek, időjárásról, szomszédokról, kártyapartikról.

– András, köszönöm az italt, most már mennem kell.

– Szóljon csak Bandinak, így hív engem mindenki! Tudja, mit érzek, mikor a tengerkék szemébe nézek? Hogy megfürödnék, örökre elmerülnék benne!

Betti pironkodva számolt be férjének az órás bókjairól, de Simi nagyvonalúan intett:

– Ugyan, nagy zsvány a Bandi, mindenki tudja! Körbefordul a feje minden nő után, különben is, szépről szépet szólnak! És te szép vagy, drágám!

Bettit végül a szűnni nem akaró ostrom Bandi karjaiba lökte. Legalábbis ezt hitette el a gyanútlan órással, aki már alig várta, hogy sikerüljön a terv, s megkapja jutalmát. Ám az elmúlt hetek alatt az asszony is megérezte, hogy a maga hasznára fordíthatja Szilágyi nyomulását.

Csak úgy, selyempongyolában szaladt le Szilágyihoz, kezében egy csavaros tetejű konzerves üveggel.

– Jaj, kedves Bandi, hiába veszködöm, nem bírom lecsavarni ezt a fránya fedelet! Ugye, számíthatok az erős kezére?

Lazán megkötött pongyolája láttatni engedte dús keblét, haját igazgatta, miközben az órásmester lecsavarta a fedelet.

– Nemcsak az erős kezemre számíthat Bettike...

Kitette a Mindjárt jövők! táblát, és az üzlet mögötti kis szeparéban magáévá tette az asszonyt.

ha beköszönt az áldás

Betti, hogy biztosan teherbe essen, az elkövetkező hetekben többször is leszaladt Bandihoz fedelet lecsavartatni. Lelkifurdalását csillapította a kétségbeesett gyermek utáni vágy. Közben házastársi kötelességének is eleget tett, boldog lesz majd Simi is, ha beköszönt az áldás! Amikor megtudta, hogy valóban teherbe esett, taxival rohant férjéhez a régiségkereskedésbe.

– Meglátod, olyan stramm kispalit szülsz, hogy csak na!

– Honnan tudod, hogy fiú lesz? Istenem, csak egészséges legyen!

– Az lesz! Az én fiam vasgyúró lesz, akárki meglátja!

Eddig is kényelmesen éltek, de szinte egyszerre mondták ki: a baba miatt nagyobb lakást kell keresni. Egyikőjük sem tudta a másiktól, hogy valójában az órásmester elől szeretnének eltűnni.

Zavartalan terhesség után Betti fiút szült, Pálnak nevezték, hiszen Simon hónapokon át csak kispalinak becézte. Pár hét elteltével már látszott, hogy a kisfiú örökölte anyja tengerkéék szemszínét. Szülei gyakran fürkészték, keresve az órás vonásait.

Palika négyéves korában egy kis légúti hurut szövődményeként tüdőgyulladás kapott, és a kórházi kezelés sem tudta megmenteni. Simi a falat verte tehetetlenségében, Betti összeomlott. Hónapokig tartó pszichiátriai kezelés után került haza. Mindketten úgy hitték, valamely felsőbb akarat vette el tőlük a gyereket, büntetésül, mert hazudtak a másoknak. Külön-külön hordozták a terhet, az elmondhatatlant. Büntudatosan bámultak maguk elé, ha valaki vigasztalta őket, hogy lesz majd másik gyerekük.

Simi tudta már, vétek volt a feleségét más férfi karjába lökni. Betti fejében esküje futott, akár a neoncsík: *...hozzá hű leszek, vele megelégsem, hozzá hű leszek, vele megelégsem...*

Ebből a lakásból azért mentek el, mert nem akarták látni kisfiuk szobáját, kiüríteni, átrendezni pedig nem volt erejük. Betti kérésére Budára költöztek, csendes kis utcában vettek lakást. Az asszony továbbra sem dolgozott,

vezette a háztartást, kötött és horgolt. Jogosítványt szerzett, autót kapott, hogy vásárolni és bridzselni járhatson.

Új lakóhelyükön nem titkolták, hogy elveszítették egyetlen gyermeküket, mégis szájára vette Bettit az utca.

– Csak mereszi napszámra a seggét, mindennap más pongyolában mutogatja magát az erkélyen! Majd ha neki is lótni-futni kellene a kölkökért óvodába, iskolába, nem lenne ideje kártyázni, furikázni! Különben is, akinek ekkora segge van, az inkább takargassa!

Simi szeretett volna újra cicát tartani, de felesége továbbra sem tűrt meg semmilyen állatot a lakásban. Egyik születésnapján váratlanul mégis kapott egy hullámos papagájt. Megjátszotta, hogy örül, de a drót mögött gubbasztó madár elhurcolt és megölt családjára emlékeztette. Pár hét múlva nyitva hagyta a kalitka ajtaját, elhúzta a függönyt, és mozdulatlanul nézte, ahogy a madár kiröppen.

Anyósa és apósa néhány hónapnyi különbséggel halt meg, Simi még túlradóbban szeretgette a feleségét, hogy enyhítse a szomorúságát. Betti meg mind gyakrabban látogatta hűgait. Néha panaszkodott, hogy megfullad ebben a házasságban, de rendre megkapta: – Simonnal megfogtad az isten lábát, örülnöd kéne, nem óbégatnod!

Örült hát évtizedekig a csináltatott bútorai között, csináltatott cipőí, ruhái, ékszerei közül kedvére válogathatott.

ne pucolja ki a szarból

Simit egy idő után mindenki Simon úrnak hívta, méltóságteljes külleme, tartózkodó modora nem engedte, hogy bácsizzák. Amikor betegeskedni kezdett, 88 éves múlt. Betti 86 éves kora ellenére erős volt és egészséges. Odaadón ápolta, gondozta a férjét, ült vele órákon át vizsgálatokra, leletekre várva. Simi azonban egyre ingerültebb, gorombább lett, nehezen tűrte a kiszolgáltatottságot. Megsoványodott, valaha izmos lábszára, karja elvékonyodott, a megállíthatatlan kórság végleg ágyba kényszerítette. Torkaszakadtából üvöltött, hogy őt ne pucolja ki Betti a szarból, futja bőven, hogy ápolónőt fogadjanak. Minden gorombasága után bocsánatot kért, s amíg tudott, kezét csókolt. Sem mosdatáskor, sem ágytálazáskor nem tűrte, hogy jelen legyen a felesége.

Álmában halt meg.

Betti kifizette az ápolónőt, aki kérte, üljön le, mert egy levelet szeretne átadni.

– Miféle levelet?

– Simon úrét. Olyankor diktálta, amikor Betti néni elment valahová. Lelkemre kötötte, csak akkor adjam oda, amikor ő már nem lesz. Szerintem tessék leülni, ha akarja, megvárom, amíg elolvassa.

– Köszönöm, kedvesem, de szeretnék egyedül maradni.

Betti felbontotta a levelet.

Drága kincsem, Bettikém!

Mindent köszönök neked! Nemcsak azért akarom lerakni a lelki terhemet, mert az utam végére értem, hanem elsősorban azért, hogy megbocsáthass magadnak. Úgy kértem meg a kezedet, hogy tudtam, nem lehet gyerekem. A családom elpusztítása megrengette hitemet, vazektómiát végeztettem magamon. Förtelmes hazugsággal indítottam közös életünket! Nehéz teherként hordoztam magamban évtizedeken át, félttem, hogy elhagysz, ha megtudod.

Néha erősen akartam, bárcsak megnyílnál előttem, és elmondanád, összefeküdtél az órással. Akkor kvittek lehetünk volna. De még erősebben akartam, hogy hallgass róla. Jogod volt hozzá, hiszen én hazudtam először.

Nem voltam képes gyerekét csinálni neked, hát megcsináltattam Szilágyi Andrással. Megfizettem érte. Így is, meg úgy is. De leginkább úgy. Ezerszer mentettem fel magamat, ezerszer vertem fejemet a falba.

Megnyugvást ad neked, hogy érted éltem. Mindig méltó módon gondoskodtam rólad, hiányt sosem szenvedtél semmiben. Cserébe családot adtál nekem, anyám és apám lehetett a szüleid által, testvéreim a húgaid által. Végrendeletemben mindent elrendeztem, ügyvédemnél letétbe helyeztem a szükséges papírokat.

Gilicz József koporsókészítő asztalosmesternél megrendeltem a koporsóinkat is, erre sem lesz gondod. Gyalulatlan, kihúzható aljzatú az enyém, legalább ennyi emlékeztessen arra, honnan jöttem. Sötét öltöny, más nem kell. A tiedet könnyű nyárfából csináltattam, fehérre polírozott, hatszögletű, rézfogantyús. Számla rendezve.

Örökre a Te Simonod.

kép | Konstantin Sutyagin, adobe.com